

Rapport: Elevers upplevelse av sin utbildning 2023

Gymnasieskola och Anpassad gymnasieskola

Gymnasie- och
vuxenutbildningsförvaltningen
Kvalitets och
utvecklingsavdelningen

Upprättad: 2024-08-12
Version: 1
Dnr: GYVF-2024-2245
Ansvarig: Utbildningschef

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
1.1 Uppföljning av skolans uppdrag	3
1.2 Rektors ansvar	4
2 Elevers delaktighet och inflytande	4
2.1 Organisering, genomförande och uppföljning.....	5
2.2 Resultat och analys	6
2.2.1 Högskoleförberedande program	7
2.2.2 Yrkesprogram.....	8
2.2.3 Introduktionsprogram	11
2.2.4 Program inom anpassad gymnasieskola.....	12
3 Elevers upplevelse av trygghet och studiero.....	13
3.1 Organisering, genomförande och uppföljning	14
3.2 Resultat och analys	20
3.2.1 Högskoleförberedande program	20
3.2.2 Yrkesprogram.....	22
3.2.3 Introduktionsprogram	23
3.2.4 Program inom anpassad gymnasieskola.....	25
3.3 Kränkingsanmälningar	26
4 Klagomålshantering.....	27
5 Sammanfattande kommentarer	29
Bilaga 1.....	35

1 Inledning

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen¹ slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Undervisningen ska bidra till att elever tillägnar sig kunskaper om och förmågor att agera i ett demokratiskt samhälle, demokrati ska utövas genom delaktighet och inflytande², och elever ska ges möjlighet att utveckla förmågor för att kunna bli samhällsmedborgare, som kan agera aktivt och informerat. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.³

1.1 Uppföljning av skolans uppdrag

Ett systematiskt kvalitetsarbete ska, enligt skollagen⁴, genomföras både på huvudmannanivå och på enhetsnivå. Huvudmannen ansvarar för att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera orsakerna till resultat och genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.⁵ Ansvaret följs upp i rapporter och promemorior, vilka kompletteras med en kvalitetsdialog där gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (nämnden, i resterande del av rapporten) möter rektorer med ansvar för nationella program inom gymnasieskolan och en kvalitetsdialog där nämnden möter rektorerna med ansvar för introduktionsprogram och program inom den anpassade gymnasieskolan.

Föreliggande rapport utgår från skollagens kapitel 4 och 5, och följer upp verksamheternas arbete med elevernas inflytande över utbildningen, läroplanernas demokratiuppdrag samt elevernas upplevelse av trygghet. Vidare följer rapporten upp verksamheternas arbete med att öka elevernas trygghet, integration, delaktighet och sociala sammanhållning. Rapporten innehåller

---

¹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

² SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 9 §

³ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 5 kap 3 §

⁴ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 3 §

⁵ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 2 kap 8 §

avsnitt om kränkningar och diskriminering med utgångspunkt i skollagens 6:e kapitel. Avslutningsvis följs huvudmannens klagomålshantering⁶ upp.

I rapporten analyseras elevernas upplevelse av sin utbildning utifrån svar på elevenkäten vid tre olika mättillfällen, från 2020 till 2024. Svaren används som indikatorer på om verksamheternas arbete kring elevers inflytande, trygghet och studiero utvecklats i positiv riktning. Resultaten redovisas per programtyp: högskoleförberedande program, yrkesprogram, introduktionsprogram och program inom anpassad gymnasieskola. Jämförbarheten över tid är dock bristfällig på grund av metodologiska förändringar i enkätens genomförande.

1.2 Rektors ansvar

I läroplanen för gymnasieskolan⁷ respektive den anpassade gymnasieskolan⁸ beskrivs att det pedagogiska arbetet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för utbildningen och som chef för lärarna och övrig personal i verksamheten, har rektorn ansvar för verksamhetens resultat. Rektor har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas och att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I föreliggande rapport presenteras rektors ansvar utifrån kapitel 2 i läroplanen under rubrikerna 2.1. och 3.1.

Läroplanerna tydliggör vidare att skolans mål är att varje elev kan göra medvetna ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar.⁹ Eleverna ska få tränas i att dels ta avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, dels medverka till att hjälpa människor. Målet är även att varje elev har kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia.

2 Elevers delaktighet och inflytande

Eleverna ska, enligt skollagen¹⁰, ges inflytande över utbildningen, fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och

---

⁶ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 8 §

⁷ Läroplan, program och ämnen i gymnasieskolan - Skolverket

⁸ Läroplan, program och ämnen i anpassade gymnasieskolan - Skolverket

¹⁰ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 9 §

hållas informerade i frågor som rör dem. Vidare ska eleverna alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.¹¹

I läroplanen för gymnasieskolan¹² och den anpassade gymnasieskolan¹³ beskrivs att en förutsättning för att eleverna ska kunna utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat, är att utbildningens mål, innehåll och arbetsformer klargörs liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Elevernas möjlighet att utöva inflytande är en del av gymnasieskolans och den anpassade gymnasieskolans demokratiuppdrag.

Gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan ansvarar för att eleven har förutsättningar att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetsliv; samt har förmåga att kritiskt granska och bedöma det eleven ser, hör och läser för att kunna diskutera och ta ställning i olika livs- och värderingsfrågor.

I kommande avsnitt beskrivs hur Malmö stads gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor organiserar elevernas reella inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen samt hur elevernas inflytande följs upp. Detta följs av en presentation av elevernas upplevelse.

2.1 Organisering, genomförande och uppföljning

Avsnittet behandlar rektors ansvar, enligt läroplanen, för att:

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Rektorerna inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola organiserar och skapar förutsättningar på olika sätt för att möjliggöra elevinflytande på undervisning och utbildning. Verksamheternas arbete med att utveckla elevers delaktighet och inflytande samt uppföljning visas i tabell 1. Presentationen speglar en sammanställning av alla skolors arbete.

Tabell 1. Arbete med elevers delaktighet och inflytande

---

¹¹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 10 §

¹² Läroplan, program och ämnen i gymnasieskolan - Skolverket

¹³ Läroplan, program och ämnen i anpassade gymnasieskolan - Skolverket

Syfte	<ul style="list-style-type: none"> • Möjliggöra, säkerställa och skapa förutsättningar för elevinflytande på undervisning och utbildning. • Utveckla demokratiska arbetsformer. • Medvetandegöra eleverna kring deras ansvar och betydelse för studieresultaten/studiesituationen.
Organisering	<ul style="list-style-type: none"> • Olika former av forum: klassråd, elevråd, yrkesråd studeranderåd samt elevskyddsombudsmöten. • Skolledningen träffar elevrepresentanter två tillfällen varje termin. • Förutsättningar för representanter att delta i nämndens ungdomsråd.
Aktiviteter med fokus på elever	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisning innehållande lektionsstrukturer som tydliggör mål, innehåll och arbetsformer. • Tillgång till olika digitala plattformar innehållande information och arbetsuppgifter. • Delaktighet kring utformning och revidering av ordningsregler. • Elevmedverkan i utformning av arbetsformer och innehåll. • Elevpåverkan i val och utformning av examinationsformer eller fördjupningsämne. • Delaktighet vid val av provtillfälle och omfattning på delprov. • Undervisning som avspeglar demokratiska arbetssätt.
Uppföljning	<ul style="list-style-type: none"> • Veckovisa utvärderingar kring kunskapsmål, arbetsformer och elevernas inlärningsprocesser. • Löpande avstämningar kring ordningsregler på mentorstid, klassråd eller elevråd. Framkommen information tas vidare till skolledning. • Elevenkäter och fokusgruppsintervjuer vars resultat används som underlag för val av skolans utvecklingsarbete. • Klassrumsbesök med uppföljning av delaktighet i undervisningen utifrån ett observationsschema.

2.2 Resultat och analys

I elevenkäten undersöks elevers upplevelse av sitt inflytande över arbetssätt, undervisningens innehåll, skolmiljö och ordningsregler. Vartannat år svarar

elever i år 2 på Skolinspektionens elevenkät och vartannat år svarar elever på motsvarande påstående i förvaltningens elevenkät.

2024 svarar eleverna på förvaltningens enkät. Tidigare år har rapporten innehållit en jämförelse mellan innevarande år och två tidigare års resultat. Svartalternativen i årets enkät 2024 skiljer sig från alternativen 2022 och 2020. Det innebär att resultaten inte är jämförbara. Nedan redovisas därför enbart resultaten för 2024. Svarsfrekvenserna per skolenhet visas i tabell A, bilaga 1.

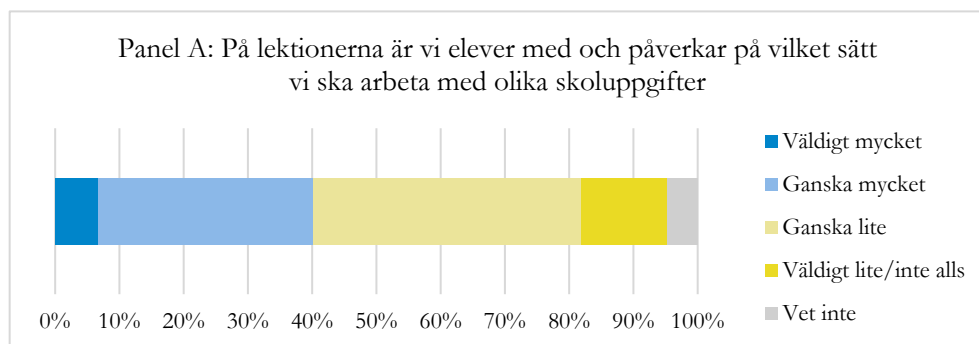
2.2.1 Högskoleförberedande program

Diagram 1 visar resultaten för elevers upplevelse av delaktighet och inflytande år 2024. Panel A visar att sammanlagt 40 procent av eleverna upplever sig ha väldigt eller ganska mycket inflytande över arbetssättet på lektionerna. 55 procent har svarat ganska lite eller väldigt lite/inte alls.

Panel B visar att 18 procent upplever sig ha stort inflytande över undervisningens innehåll, medan strax över hälften upplever sig till viss del ha inflytande. 23 procent upplever sig inte alls ha inflytande.

Vad gäller skolmiljön svarar 42 procent av eleverna att de alltid eller ofta är med och påverkar skolmiljön, vilket synliggörs i panel C. Ytterligare 32 procent svarar att de ibland kan påverka skolmiljön. 18 procent upplever att de sällan eller aldrig är med och påverkar skolmiljön.

Resultaten för inflytande över ordningsregler visas i panel D. 25 procent av svarande eleverna upplever sig ha stort inflytande att bestämma vilka ordningsregler skolan har. En tredjedel svarar att de har inflytande till viss del, medan 28 procent svarar att de inte alls har något inflytande. Att andelen vet inte-svar utgör 16 procent innebär att medbestämmandeprocessen behöver lyftas bland eleverna.

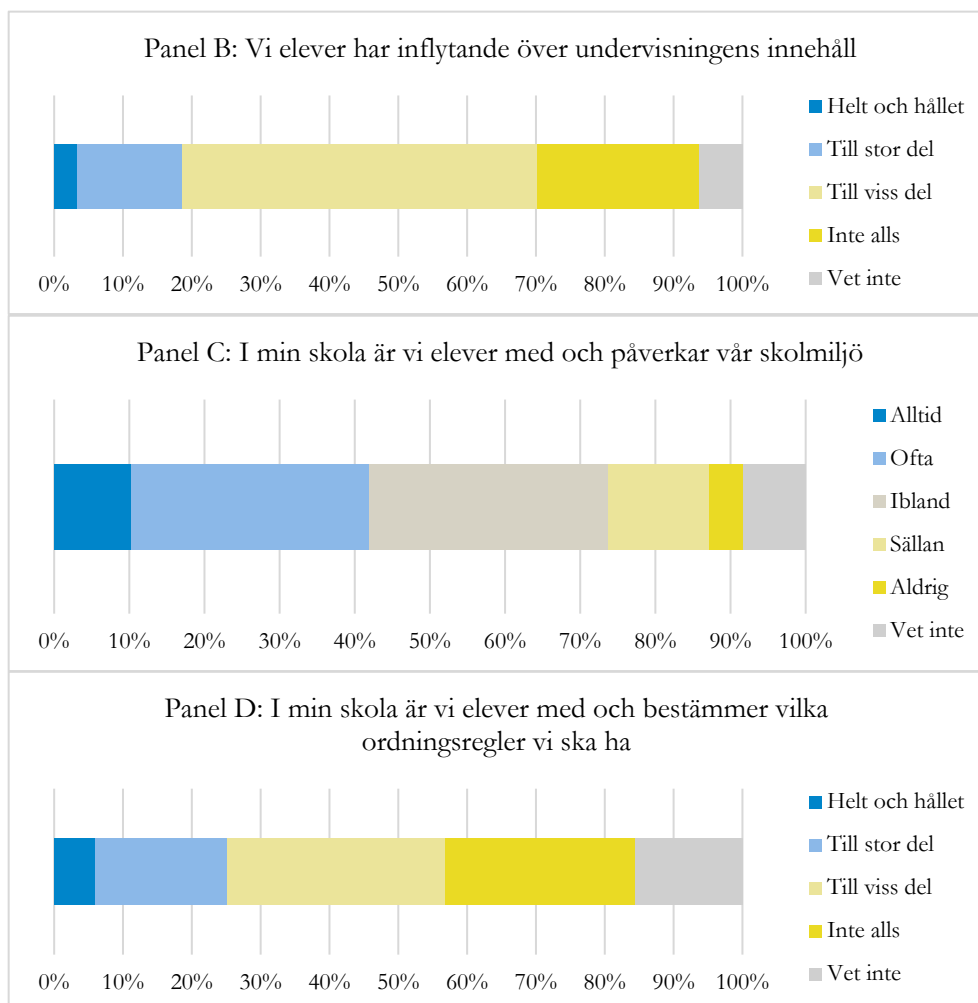

Diagram 1. Delaktighet och inflytande, högskoleförberedande program. N = 1087 (2024).
Källa: Malmö stad.

Sammanfattningsvis upplever eleverna på högskoleförberedande program generellt högre delaktighet och inflytande kring arbetssätt och skolmiljö än över undervisningens innehåll och skolans ordningsregler. Eleverna upplever sig ha störst möjlighet att påverka skolmiljön. Området där möjligheterna för inflytande skattas lägst är undervisningens innehåll. Det påvisar ett behov av att tydliggöra elevers möjligheter att påverka inom de ramar som anges av läroplanen.

2.2.2 Yrkesprogram

För yrkesprogrammen är svarsfrekvensen lägre 2024 jämfört med tidigare år. 2024 svarade enbart 194 elever på enkäten jämfört med 582 elever år 2022 (detta diskuteras i rapportens avslutande avsnitt, avsnitt 5). Resultaten för 2024

visas i diagram 2, panel A–D. På grund av svarsfrekvensen bör det tolkas med försiktighet.

Panel A visar att hälften av eleverna upplever sig ha väldigt eller ganska mycket inflytande över hur de arbetar med olika skoluppgifter. 37 procent har valt svarsalternativet ganska lite eller väldigt lite/inte alls.

Vad gäller undervisningens innehåll, visar panel B att 28 procent upplever sig ha stort inflytande. 43 procent upplever att de till viss del har inflytande, medan 13 procent inte upplever sig ha något inflytande.

Panel C visar att 41 procent av eleverna har svarat att de alltid eller ofta är med och påverkar skolmiljön, medan 29 procent säger sig vara med ibland. 15 procent upplever att de sällan eller aldrig är med och påverkar skolmiljön.

Resultaten för elevers inflytande över skolans ordningsregler visas i panel D. 23 procent av svarande eleverna upplever sig ha stort inflytande i processen. Strax under en tredjedel svarar att de till viss del har inflytande, medan 24 procent svarar att de inte alls har något inflytande.

Liksom eleverna inom högskoleförberedande program upplever eleverna på yrkesprogram generellt sett högre delaktighet och inflytande kring arbetsätt och skolmiljö än över undervisningens innehåll och skolans ordningsregler. Eleverna upplever sig ha störst möjlighet att påverka skolmiljön.

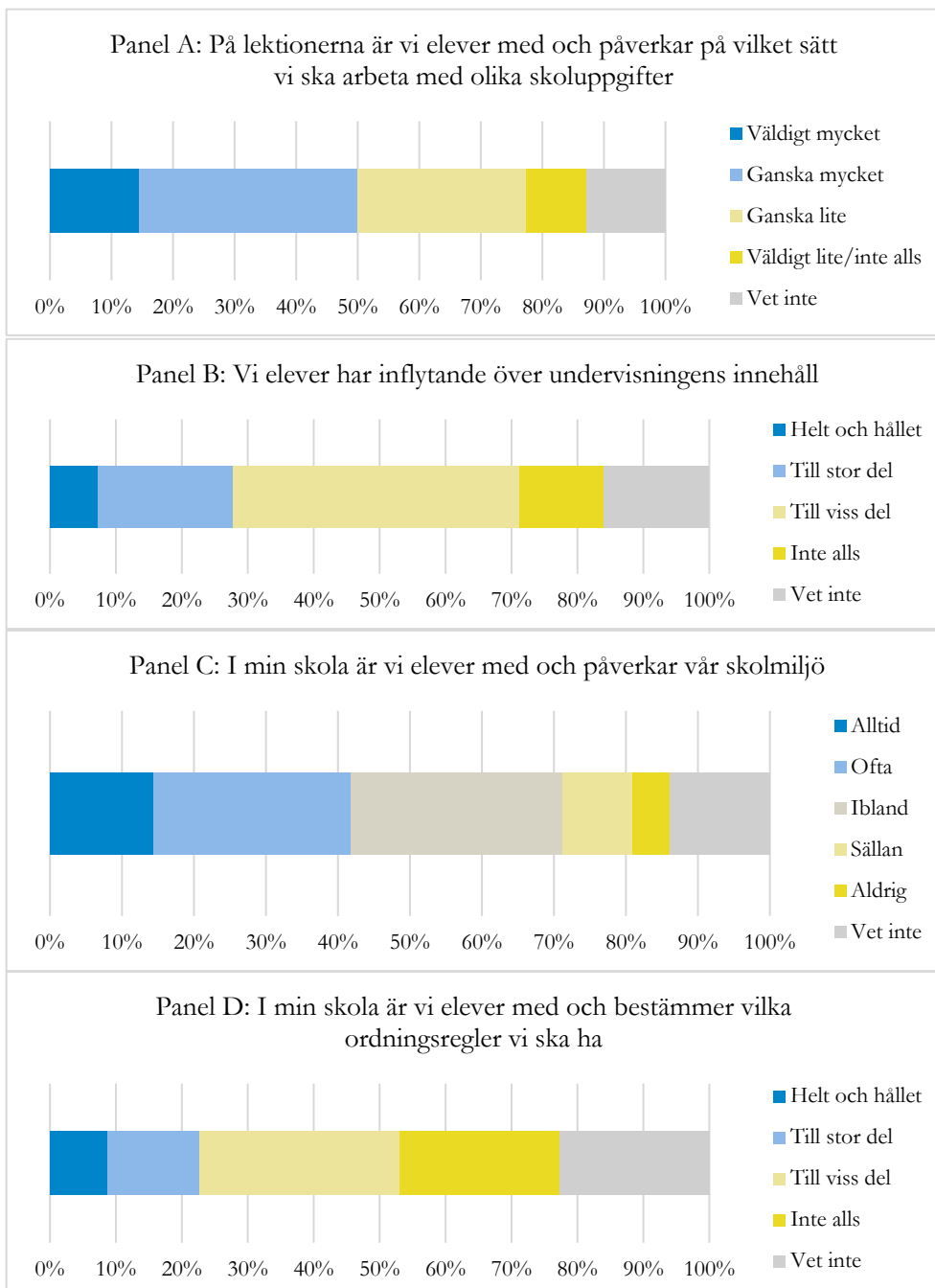

Diagram 2. Delaktighet och inflytande, yrkesprogram. N = 194 (2024).

Andelen vet inte-svar varierar mellan 13 och 23 procent för frågeområdet. Det innebär att elevernas medvetenhet om sina möjligheter att påverka sin utbildning behöver stärkas.

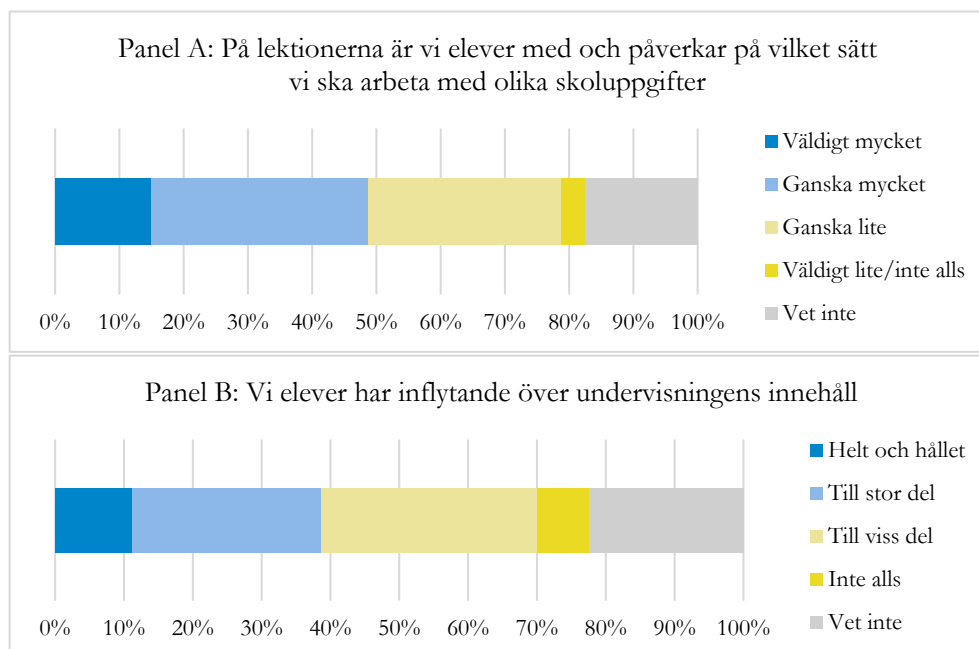
2.2.3 Introduktionsprogram

Resultaten för 2024 visas i diagram 3. Panel A visar att ungefär hälften av svarande elever upplever sig ha väldigt eller ganska mycket inflytande över hur de arbetar med olika skoluppgifter. Strax under en tredjedel har valt alternativet ganska lite, medan fyra procent har valt alternativet väldigt lite/inte alls.

Panel B visar att 39 procent av eleverna upplever sig ha stort inflytande över undervisningens innehåll. Ungefär en tredjedel upplever sig till viss del ha inflytande, medan åtta procent inte upplever sig ha något inflytande.

Vad gäller påverkan över skolmiljön visar panel C att 59 procent av eleverna har svarat att de alltid eller ofta är med och påverkar skolmiljön. Ytterligare 19 procent säger sig vara med och påverka ibland. Tio procent upplever att de sällan eller aldrig är med och påverkar skolmiljön.

Resultaten för inflytande över skolans ordningsregler visas i panel D. Nästan hälften av eleverna upplever sig ha stort inflytande inom detta område. 26 procent svarar att de till viss del har inflytande, och åtta procent svarar att de inte alls har något inflytande när ordningsreglerna beslutas.

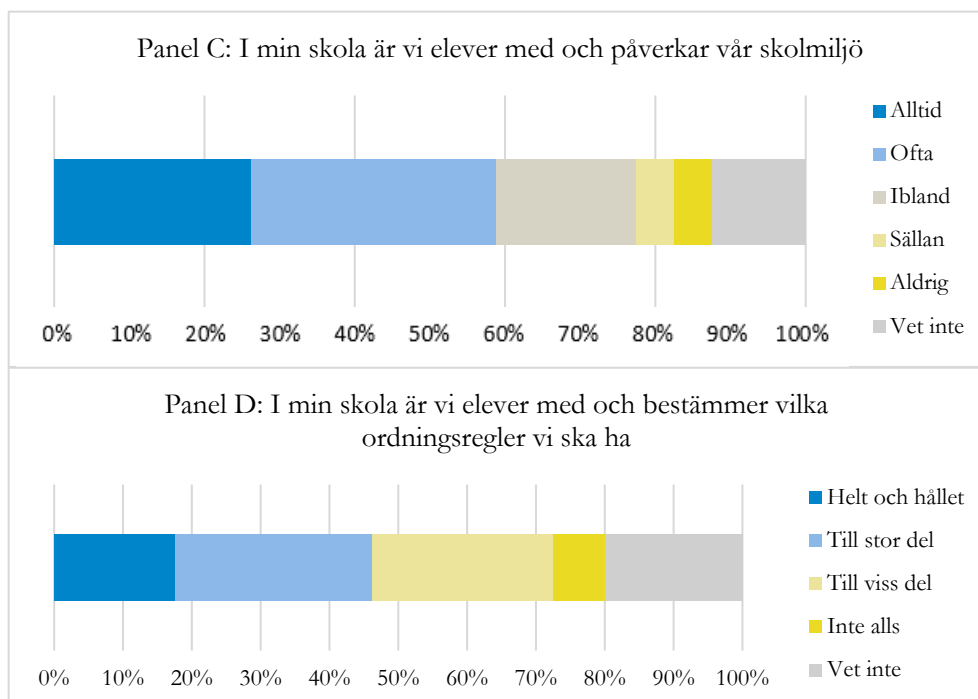

Diagram 3. Delaktighet och inflytande, introduktionsprogram. N = 80 (2024). Källa: Malmö stad.

Andelen vet inte-svar varierar mellan 13 och 23 procent. Det tyder på att bland elever i introduktionsprogram finns ett behov av att öka medvetenhet över möjligheterna att påverka.

2.2.4 Program inom anpassad gymnasieskola

Diagram 4 visar elevernas upplevelse av sitt inflytande över skolarbetet uppdelat på individuella och nationella program. Svarskalan är mellan 1 och 5, där 1 motsvarar inte alls och 5 motsvarar mycket. Enkätsvaren samlades in i slutet av 2023 och i början av 2024. På individuella programmet var genomsnittet av svaren 3,8 och på nationella program 3,3. De flesta eleverna upplever att de är med och påverkar sitt skolarbete.

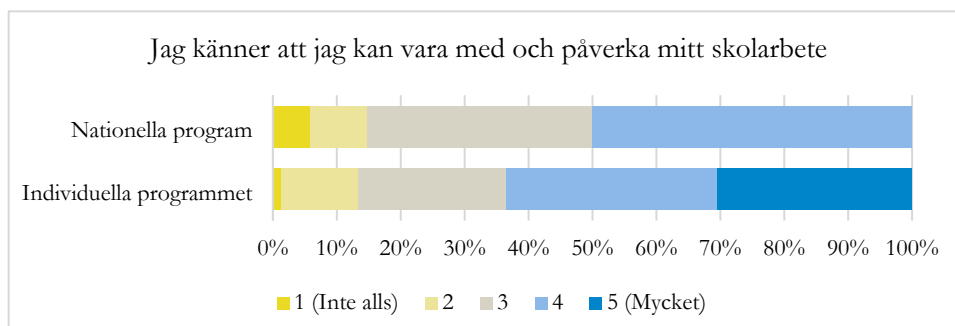

Diagram 4. Delaktighet och inflytande, anpassad gymnasieskola. N = 82 (individuella program, 68 (nationella program). Källa: Malmö stad.

3 Elevers upplevelse av trygghet och studiero

Skollagen¹⁴[https://cityofmalmo-my.sharepoint.com/personal/ulrika_eidem_malmo_se/Documents/Documents/Rapporter/VUX/Elevers inflytande och trygghet/230330 UE Rapport Elevers inflytande och trygghet VUX \(1\) - kopia.docx - msocom 1](https://cityofmalmo-my.sharepoint.com/personal/ulrika_eidem_malmo_se/Documents/Documents/Rapporter/VUX/Elevers inflytande och trygghet/230330 UE Rapport Elevers inflytande och trygghet VUX (1) - kopia.docx - msocom 1) tydliggör att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det i verksamheterna bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Huvudmannen ska enligt skollagen¹⁵ ansvara för att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska även se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas med i efterföljande års plan. Huvudmannen eller personalen får inte utsätta en elev för kränkande behandling.

Läroplanen för gymnasieskolan¹⁶ respektive den anpassade gymnasieskolan¹⁷ tydliggör att ingen inom skolformen ska utsättas för diskriminering utifrån kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning, eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan ska kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck.

Riktlinjer i läroplanerna tydliggör att undervisningen ska se till att innehåll och upplägg präglas av ett jämställdhetsperspektiv och att eleverna ges möjlighet att

---

¹⁴ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 6 kap 7 §

¹⁵ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 6 kap 8 §

¹⁶ *Läroplan, program och ämnen i gymnasieskolan* - Skolverket

¹⁷ *Läroplan, program och ämnen i anpassade gymnasieskolan* - Skolverket

mötas och arbeta tillsammans oberoende av könstillhörighet. Undervisningen ska även synliggöra och ge eleverna möjligheter att diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter och val. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.¹⁸

3.1 Organisering, genomförande och uppföljning

Avsnittet behandlar rektors ansvar, enligt läroplanen, för att:

- alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.

Rektor ska tillsammans med skolans personal:

- aktivt främja likabehandling av individer och grupper.
- uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Rektorerna i gymnasieskolorna och de anpassade gymnasieskolorna organiserar och skapar förutsättningar på olika sätt för att motverka kränkande behandling och diskriminering, förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna samt stärka upplevelsen av trygghet och studiero. I tabellerna 2–4 visas de insatser som har genomförts för att uppfylla uppdraget. Först sammanfattas syftet med insatserna. Sedan presenteras aktiviteter med fokus på personalen samt aktiviteter med fokus på eleverna. De flesta insatser genomförs på samtliga skolor. I de fall någon skola har en insats som är specifik för skolan framgår det inom parentes. Tabell 2 visar skolornas arbete med trygghet och studiero.

Tabell 2. Arbete med trygghet och studiero

Syfte	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till en skolmiljö där alla elever känner sig trygga och bemöts med respekt.
-------	---

¹⁸ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 1 kap

	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa förutsättningar för elevers välmående och kunskapsutveckling.
Aktiviteter med fokus på personal	<ul style="list-style-type: none"> • Tydligt mentorsuppdrag. • Fortbildning i lågaffektivt mötande. • Föreläsning om ledning och stimulans. • Workshop kring bemötande med avdelningen för elevhälsa och samordning (EoS).
Aktiviteter med fokus på elever	<ul style="list-style-type: none"> • Relationsskapande aktiviteter. • Hälsosamtal med skolsköterska. • Insatser¹⁹ inom YAM²⁰ (Youth aware of mental health) med syftet att bidra till ökad psykisk hälsa bland skolans elever. • Skolgemensamma ordningsregler. • Konsekvenstrappa kopplad till ordningsreglerna. • Hemområden och hemklassrum. • Gemensam lektionsdesign/-struktur med syftet att stärka elevers möjlighet att förstå och kunna följa undervisningen, vilket främjar studiero. • Differentierad undervisning där varje elevs individuella behov och styrkor tas i beaktande • Trygghetsskapande och relationella insatser för att se och uppmärksamma elever i deras lärande. • Insatser med fokus på personlig utveckling, gruppdynamik, motivation, stresshantering och studieteknik ("Borgarhjulet", Malmö Borgarskola). • Gruppinsatser för elever inom områden som personlig integritet, koncentrationssvårigheter. • Klassrumsplaceringar och utrustning som främjar individens trygghet och studiero. • Gemensamhetsskapande aktiviteter vid terminsstart. • Introduktionsvecka för nya elever vid läsårsstart.

¹⁹ Insatser genomförda på Agnesfrids gymnasium, Malmö Citadellsgymnasium, Malmö latinskola, Malmö Restaurangskola, Pauliskolan, Universitetsholmens gymnasium och Valdemarsro gymnasium.

²⁰ Youth Aware of Mental health (YAM) är ett program som riktar sig till unga och som är utformat för att ge utrymme till diskussion och reflektion, ge möjlighet att utveckla färdigheter för att hantera svåra situationer och att öka kunskapen om psykisk hälsa. Programmet har i studier visat sig effektivt för att bland annat minska förekomsten av självmordstankar, öka hjälpsökande beteenden, öka kunskapen om psykisk hälsa samt bidra till förbättrat klassrumsklimat.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hög vuxennärvaro i gemensamma ytor som korridorer och matsal. • Stationära arbetsplatser för personal, centralt placerade i rastutrymmen/korridorer (Valdemarsro gymnasium). • Samarbete med fältgruppen på Arbetsmarknads- och socialförvaltningen (Universitetsholmens gymnasium). • Trivselkollen med syfte att förstå elevens trivsel, skapa relation med elev och vårdnadshavare samt ge elev och vårdnadshavare information om utbildningen och de stödfunktioner som finns på skolan och i övriga samhället (Valdemarsro gymnasium).
--	--

Tabell 3. Förebyggande och främjande arbete med värdegrundsfrågor

Syfte	<ul style="list-style-type: none"> • Öka personalens kompetens i det förebyggande och främjande arbetet inom värdegrundsfrågor. • Stärka och utveckla pedagogiken inom arbetet mot hedersförtryck. • Stärka och utveckla undervisningen i arbetet för minoriteters rättigheter samt mot antisemitism och rasism. • Öka elevernas kunskap inom mänskliga rättigheter och värdegrundsfrågor.
Aktiviteter med fokus på personal	<ul style="list-style-type: none"> • Webbaserad utbildning om hedersförtryck. • Föreläsning av Hanna Cintio kring förekomsten av hedersförtryck utifrån forskning om situationen hos grundskoleelever i Malmö stad. • Handlingsplan vid hedersrelaterad problematik och förtryck för att öka all personals kompetens inom området. Planen är framtagen av skolans kuratorer och Resursteam heder (Universitetsholmens gymnasium). • Utbildning med Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) kring normer och bemötande i HBTQIA+-frågor. • Utbildning av processledare i HBTQIA+-frågor. • Fortbildning kring sexualitet, samtycke och relationer med Pedagogisk Inspiration Malmö (PI). • Föreläsning av Centrum för sexologi och sexualitetsstudier på Malmö universitet (S:t Petri skola). • Utbildning om antisemitism och islamofobi. • Utbildning av Pedagogisk Inspiration Malmö om nationella minoriteter med fokus på hur man bäst undervisar i en mångkulturell stad som Malmö.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hågkomstresor. • Fortbildning inom konspirationsteorier (Universitetsholmens gymnasium).
<p>Aktiviteter med fokus på elever</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anpassat undervisningsmaterial och elevdiskussioner kring normkritik. • Arbete med frågor om identitet, hälsa, jämställdhet och normer. • Arbete och workshops kring sexualitet, samtycke och relationer. • Workshop med RFSU kring sexualitet och normer. • Arbete med hantering av svåra känslor och stress med stöd av metoder inom Acceptance and Commitment Therapy (ACT) (Heleneholms gymnasium). • Hågkomstresor. • Studiebesök i synagoga. • Interdisciplinär undervisning där olika ämnen kopplas samman för att belysa svåra frågor ur olika perspektiv. • Värdegrundsövningar utifrån de olika diskrimineringsgrunderna (Malmö Idrottsgymnasium). • Elevledda temadagar i värdegrundsfrågor för andra elever på skolan (Malmö Idrottsgymnasium). • ”Lika Latin-veckan”, med fokus på värdegrundsfrågor. 2023 hölls föreläsningar om hedersrelaterat våld (Malmö latinskola).

Skolornas förebyggande och främjande arbete mot kränkande behandling visas i tabell 4.

Tabell 4. Förebyggande och främjande arbete mot kränkande behandling

<p>Syfte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Förebygga kränkande behandling. • Skapa förutsättningar för konfliktfri lär- och skolmiljö. • Stärka elevernas förståelse för varandras likheter och olikheter. • Skapa förutsättningar för eleverna att göra medvetna och faktaunderbyggda val som leder bort från konflikter, diskriminering, trakasserier och kränkningar.
<p>Aktiviteter med fokus på personal</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetensutveckling i lågaffektivt bemötande. • Löpande arbete med Skolverkets bok: ”Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda – Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling” (Agnesfrids gymnasium). • Utbildning inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).
<p>Aktiviteter med fokus på elever</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teambuilding vid terminsstart. • Klassrumsbesök av kuratorer där eleverna får diskutera diskrimineringsgrunderna, trakasserier och kränkande behandling (Heleneholms gymnasium). • Lika-Latinrådet där eleverna aktivt arbetar med och bidrar till implementeringen av planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (Malmö latinskola). • Workshops om exempelvis mobbning, NPF, normer och ideal samt sexuell hälsa av elevhälsoteamet. Områdena behandlas även inom den ordinarie undervisningen (Malmö Restaurangskola). • Utbildning om diskrimineringsgrunderna och normkritik av skolans likabehandlingsgrupp för elever i år 1 (S:t Petri skola).

Samtliga skolor har en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling där skolans aktiviteter inom områdena definieras. Planens olika delar följs upp löpande. Värdegrundsarbetet följs upp kontinuerligt. Uppföljningarna sker i skolornas ledningsgrupper samt vid möten mellan skolledning, elevhälsa och förstälärare. Gruppkonstellationerna skiljer sig åt något mellan skolorna.

Elevernas upplevelse av trygghet följs upp på mentorstid samt på klassråd och elevråd. Elevers mående och utveckling följs upp på flera sätt till exempel vid

hälsosamtal, kuratorsintervjuer och fokussamtal samt vid utvecklingssamtal. Mentorena har avstämningar med elevhälsans professioner.

Varje år genomförs elevenkäten. De flesta skolor genomför även andra enkäter under läsåret för att fånga upp centrala aspekter kopplade till kränkande behandling och diskriminering, respekt för de mänskliga rättigheterna samt elevernas upplevelse av trygghet och studiero.

3.2 Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras svar från elevenkäten gällande trygghet och studiero. För två av frågorna är statistikunderlaget hämtat från Skolinspektionens Skolenkät 2023, medan resten av materialet kommer från Malmö stads egen enkät 2024. Statistikällan anges under varje diagram.

3.2.1 Högskoleförberedande program

Diagram 5 visar resultat för trygghet och studiero i panel A till E. Panel A visar att nio av tio elever upplever sig vara trygga i skolan. Nio procent upplever trygghet till viss del och en procent svarar att de inte alls upplever sig vara trygga.

Panel B visar att 64 procent av eleverna ställer sig positiva till huruvida eleverna följer skolans ordningsregler. Sammanlagt 24 procent har valt ett negativt svarsalternativ på detta påstående.

År 2023 introducerade Skolinspektionen en fråga i Skolenkäten som undersöker elevernas tillit till att de vuxna i skolan gör tillräckligt mycket om någon elev blir illa behandlad. 64 procent av eleverna svarar att de helt och hållet eller till stor del har tillit, vilket synliggörs i panel C. 23 procent har valt alternativet till viss del medan sex procent svarade inte alls.

Panel D visar att 60 procent av eleverna upplever att de alltid eller ofta har studiero medan en fjärdedel har valt svarsalternativet ibland. 13 procent svarar att de sällan eller aldrig har studiero på lektionerna.

Sammanlagt 72 procent av eleverna upplever att de helt och hållet eller till stor del respekterar varandras olikheter, vilket synliggörs i panel E. 17 procent svarar till viss del och sex procent har valt svarsalternativet inte alls.

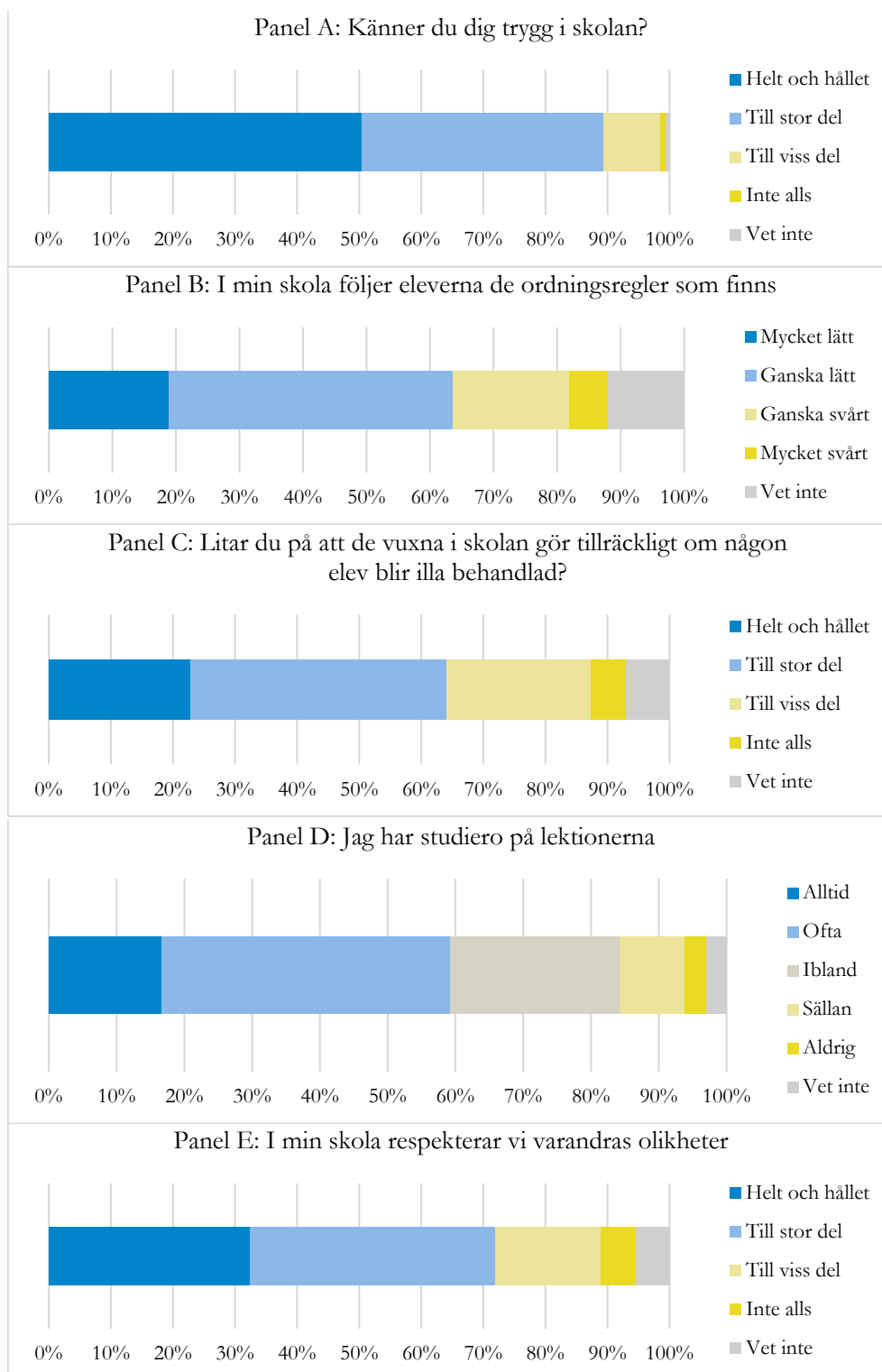

Diagram 5. Trygghet och studiero, högskoleförberedande program. Källa: Malmö stad (B, D, E; 2024; N = 1087) Skolinspektionen (A, C; 2023; N = 1329).

3.2.2 Yrkesprogram

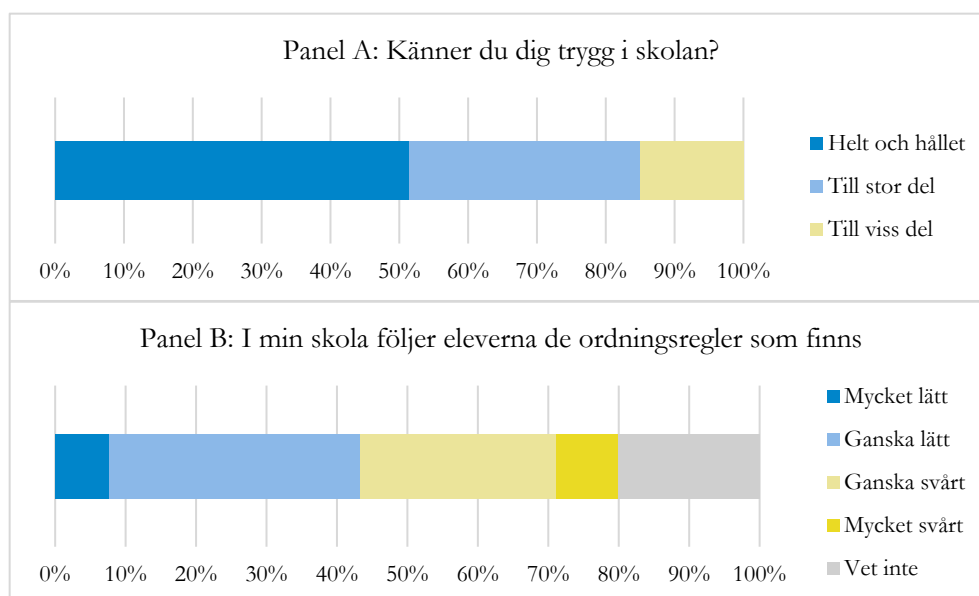
Diagram 6 visar resultat för trygghet och studiero inom yrkesprogrammen. Panel A visar att 86 procent av eleverna upplever sig helt och hållet eller till stor del trygga i skolan. Resterande 15 procent upplever trygghet till viss del.

44 procent av eleverna ställer sig positiva till frågan om huruvida eleverna följer skolans ordningsregler, vilket synliggörs i panel B. Sammanlagt har 37 procent valt ett negativt svarsalternativ medan resterande 20 procent har svarat att de inte vet.

Panel C visar att fler än nio av tio elever svarar att de helt och hållet eller till stor del har tillit till att de vuxna i skolan gör tillräckligt mycket om någon elev blir illa behandlad. Resterande sju procent har valt svarsalternativet till viss del.

Sammanlagt 47 procent av eleverna upplever att de alltid eller ofta har studiero på lektionerna, vilket visas i panel D. 30 procent har valt svarsalternativet ibland, 12 procent har svarat sällan och 7 procent har svarat att de aldrig har studiero.

Panel E visar att 65 procent av eleverna upplever att de helt och hållet eller till stor del respekterar varandras olikheter i skolan. 18 procent har svarat till viss del, sex procent har svarat inte alls medan resterande 11 procent har valt svarsalternativet vet inte.

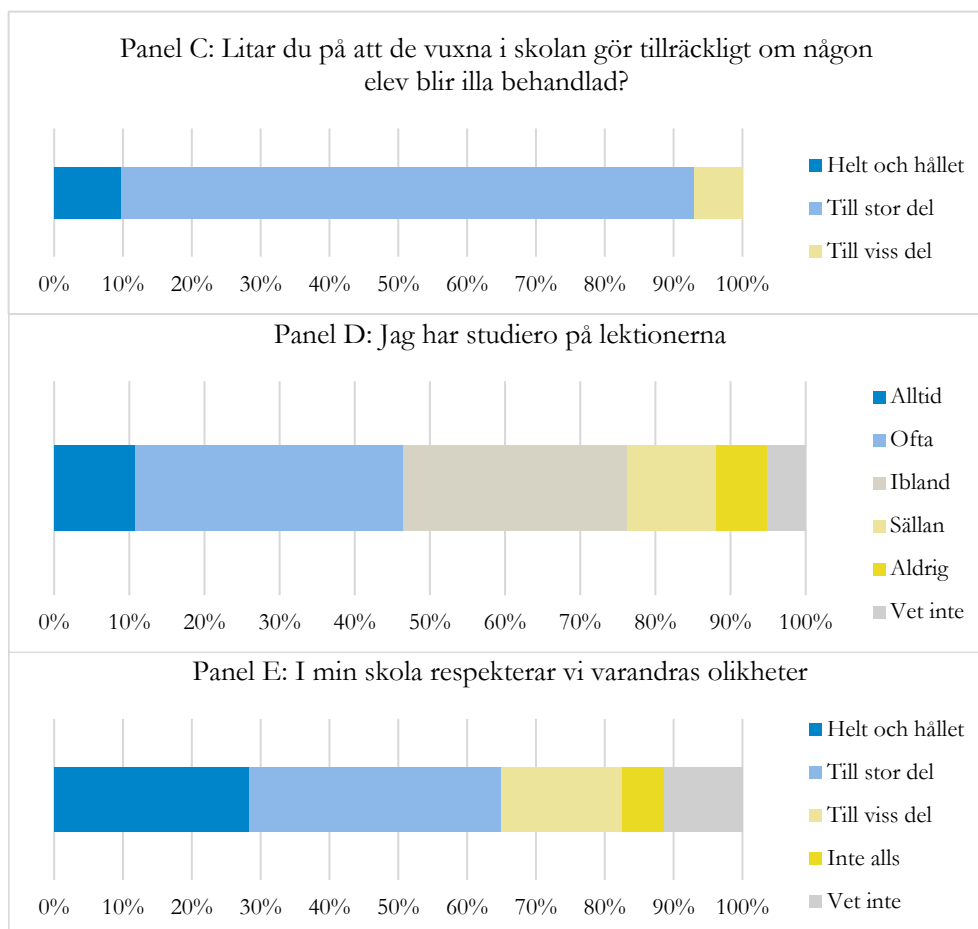

Diagram 6. Trygghet och studiero, yrkesprogram. Källa: Malmö stad (B, D, E; 2024; N = 194) Skolinspektionen (A, C; 2023; N = 200).

3.2.3 Introduktionsprogram

Diagram 7 visar resultat för området trygghet och studiero.

Panel A visar att 82 procent av eleverna upplever sig helt och hållet eller till stor del trygga i skolan medan resterande 17 procent upplever trygghet till viss del.

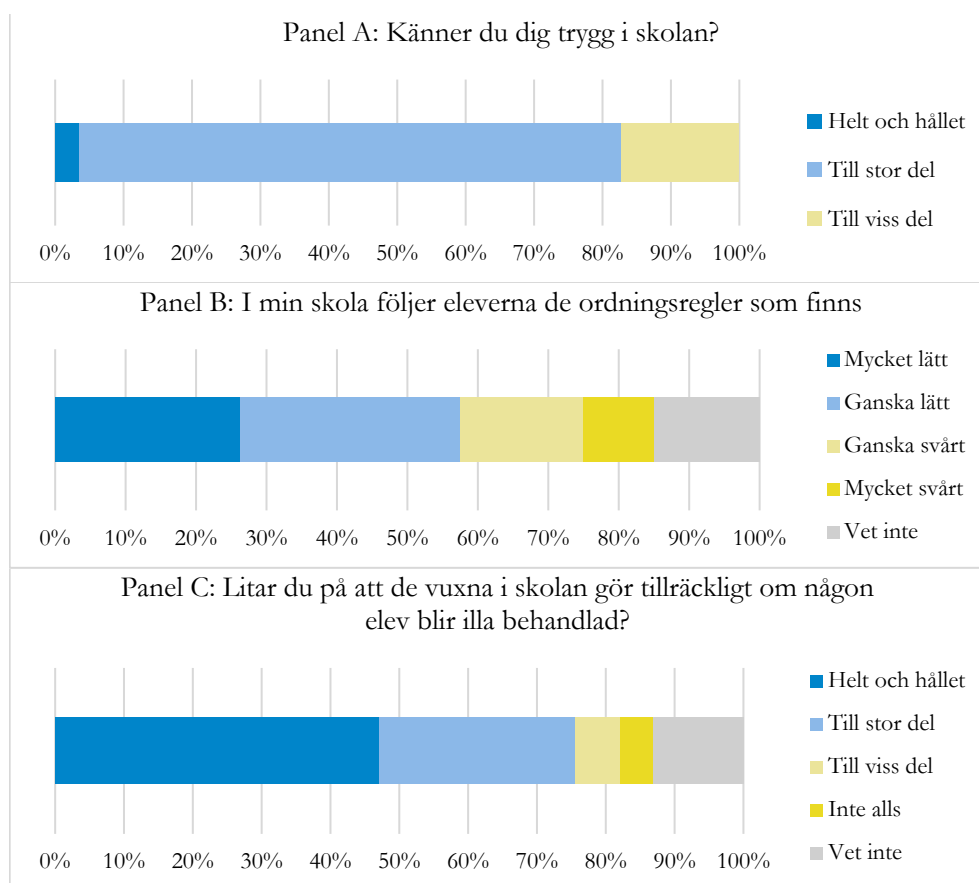
Panel B visar att sammanlagt 57 procent av eleverna ställer sig positiva till frågan om huruvida eleverna följer skolans ordningsregler. 28 procent har valt ett negativt svarsalternativ medan 15 procent har svarat att de inte vet.

Sammanlagt 76 procent av eleverna har svarat att de helt och hållet eller till stor del har tillit till att de vuxna i skolan gör tillräckligt mycket om någon elev blir illa behandlad, vilket visas i panel C. Sju procent har svarat att de till viss

del har tillit i frågan medan fem procent av eleverna har valt svarsalternativet inte alls. Resterande 13 procent av eleverna har svarat att de inte vet.

Strax över hälften av eleverna upplever att de alltid eller ofta har studiero, vilket synliggörs i panel D. 14 procent av eleverna upplever att de har studiero ibland, 16 procent har valt svarsalternativet sällan och fyra procent har svarat att de aldrig har studiero. 14 procent av eleverna har svarat att de inte vet.

Panel E visar att andelen elever som upplever att de helt och hållet eller till stor del respekterar varandras olikheter i skolan utgör 58 procent. 19 procent har valt svarsalternativet till viss del medan 1 procent har svarat inte alls. Resterande 13 procent av eleverna har svarat att de inte vet.

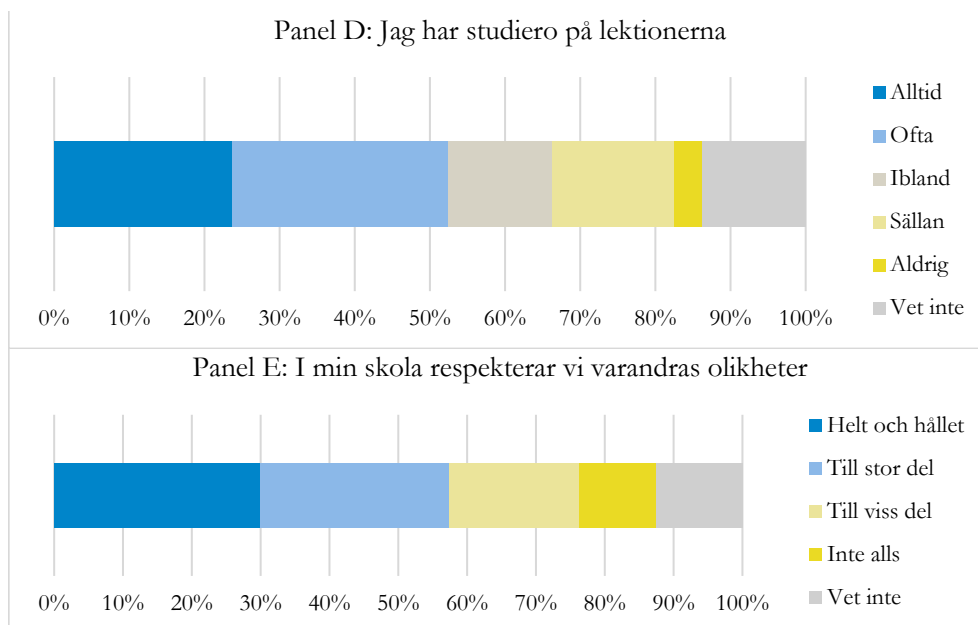

Diagram 7. Trygghet och studiero, introduktionsprogram. Källa: Malmö stad (B, D, E; 2024; N = 80) Skolinspektionen (A, C; 2023; N = 58).

3.2.4 Program inom anpassad gymnasieskola

Panel A i diagram 8 visar elevernas upplevelse av trygghet i skolan uppdelat på individuella och nationella program. Svarskalan är femgradig, där 1 motsvarar inte alls och 5 motsvarar mycket. Enkätsvaren samlades in i slutet av 2023 och i början av 2024. På individuella programmet var genomsnittet av svaren 4,4 och motsvarande siffra på nationella program var 4,1. Detta innebär att de allra flesta eleverna upplever sig vara trygga i skolan.

Över nio av tio eleverna svarar att de har någon i skolan att prata med när de behöver det, vilket visas i panel B. Särskilt hög är andelen på individuella programmet, där 96 procent av eleverna har svarat ja. På nationella program har 93 procent av eleverna svarat ja.

Panel C redovisar elevernas upplevelse av lugn och ro i klassrummet. Svarskalan är mellan 1 och 5. Medelvärde för elever på individuella program är 4,0 och för elever på nationella program är medelvärdet 3,6.

Panel D visar att majoriteten av eleverna upplever att i skolan respekterar man att alla är olika. På nationella program svarar 75 procent ja och 7 procent svarar nej. Resterande 18 procent har svarat att de inte vet. På individuella programmet svarar 89 procent av eleverna ja. Resterande 11 procent av eleverna har valt svarsalternativet vet inte.

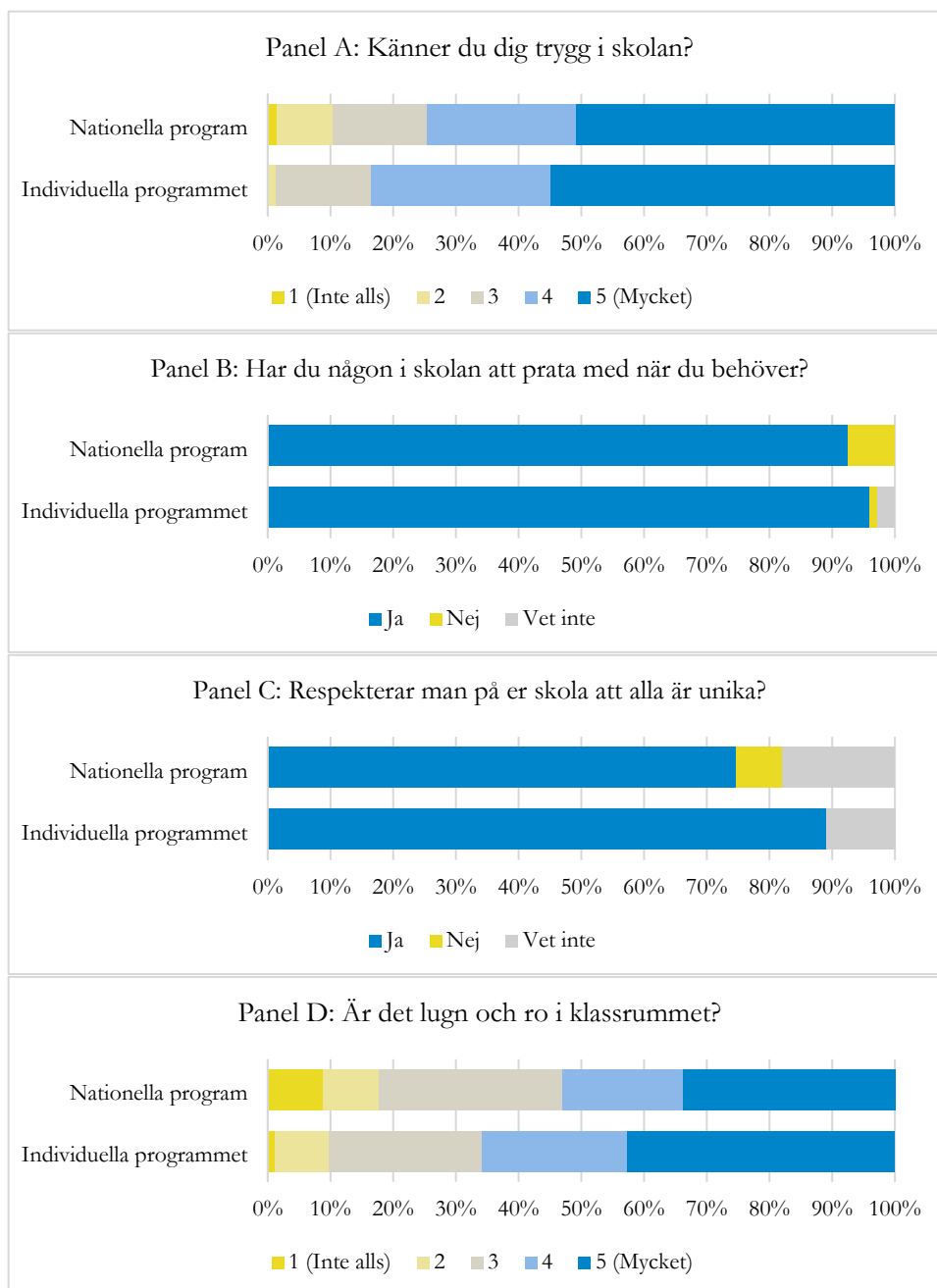

Diagram 8. Trygghet och studiero, anpassad gymnasieskola N = 73 (individuella program), 67 (nationella program). Källa: Malmö stad.

3.3 Kränkingsanmälningar

Under 2023 inkom 93 kränkingsanmälningar. Av totalt 93 anmälningar år 2023, var 83 procent kränkande behandling i skollagens mening. Det totala antalet anmälningar ökade med 23 anmälningar år 2023. Det är värt att notera att under perioden startade en ny gymnasieskola (Malmö Citadellsgymnasium). Vidare kan ökade rapporteringen av anmälningar år 2023 delvis förklaras av

utbildningsinsatser på skolorna under året. Utbildningsinsatserna rörde skyldigheten att rapportera in kränkingsanmälningar till rektor och till huvudmannen. Ökningen av antalet kränkingsanmälningar kan också bero på att antalet faktiska incidenter har ökat.

Majoriteten av anmälningar om kränkningar/trakasserier föranleds av verbala kränkningar. Enbart ett fåtal anmälningar om kränkande behandling/trakasserier föranleds av digitala eller fysiska kränkningar.

I rapporten **Inrapporterade anmälningar om kränkande behandling och trakasserier inom gymnasieskolan år 2022 och 2023** (GYVF-2024-407) presenteras fördjupad statistik.

Under de tre första månaderna 2024 har det inkommit 73 kränkingsanmälningar (59 unika ärenden). Det har skett en ökning av antalet kränkingsanmälningar och unika fall per månad sedan 2023, bortsett från mars månad 2024. Förvaltningen gör bedömningen att den ökade rapporteringen i början av året, i jämförelse med föregående år, delvis kan förklaras av utbildningskontorets utbildningsinsatser under slutet av 2023 gällande skyldigheten att rapportera in kränkingsanmälningar till huvudmannen. Förvaltningen har även bedrivit riktade insatser kring en korrekt hantering av anmälan om kränkande behandling/trakasserier gentemot gymnasieskolornas rektorer under vintern.

Inrapporteringarna genomförs kontinuerligt och nämnden får återrapportering via arbetsutskottet (au). Sedan december 2023 har förvaltningen en ny rutin för systematisk uppföljning för att säkerställa huvudmannens kännedom om incidenter med koppling till kriget Israel/Hamas. Presidiet uppdateras varje fredag. Ärendena sammanställs och redovisas vid varje nämndssammanträde.

De utbildningsinsatser, rutiner och handlingsplaner som tas fram utifrån analys av anmälningarna framgår i det systematiska kvalitetsarbetet och skall synliggöras på de enskilda skolenheterna. Utbildningskontoret bistår med juridiskt stöd, implementering av rutiner och att underlätta det administrativa arbetet. Ett utvecklingsområde är uppföljning av beslutade åtgärder efter att de genomförts.

4 Klagomålshantering

Huvudmannen ska ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. När huvudmannen har tagit emot ett klagomål ska huvudmannen bekräfta detta,

skyndsamt göra den utredning som behövs för att kunna hantera klagomålet och återkoppla till den som har framfört klagomålet. Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för klagomålshanteringen och aktivt verka för att rutinerna är kända bland elever, vårdnadshavare och personal.²¹

Rutiner för klagomålshantering behöver vara kända för elever och vårdnadshavare för att bli en meningsfull kanal för elevinflytande. Rektorer informerar personalen om klagomålsrutinerna i samband med läsårsstart. Information om klagomålshanteringen finns tillgänglig och sprids via olika kanaler på skolorna: genom dialog mellan mentor och/eller elevhälsopersonal och elev/elever, i samband med informationsmöten och föräldramöten, via skolans informationshäfte och genom digitala kanaler. Klagomål och synpunkter på gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter lämnas via ett formulär på malmo.se.²²

Klagomål hanteras på skolenhetsnivå om de gäller lärare eller personal på skolan. Om klagomål gäller rektor eller om den klagande inte är nöjd med hur rektor hanterade klagomålet utreds klagomålet av förvaltningen. Klagomål som inkommer till förvaltning kan omfördelas till rektor beroende på vad klagomålet gäller. Sammantaget inkom 53 klagomål varav 45 hade en specifik skolenhet som föremål för klagande. Sju av klagomålen hade ingen angiven adressat²³ medan ett klagomål riktades mot förvaltningen.

Klagomålshanteringen bidrar till kvalitetssäkring av verksamheten, säkerställer rättssäkerhet för eleven och likvärdighet i utbildningen samt utgör underlag för analys av verksamheternas utvecklingsbehov. Inkomna klagomål används för att identifiera utvecklingsområden och kompetensutvecklingsinsatser. Vid behov leder klagomålen även till förändring av verksamhetens rutiner och till reviderade handlingsplaner. Under hösten 2023 togs en mer renodlad process fram, med färre blanketter, för handläggningen av klagomålsärenden. En utbildning för berörda handläggare på utbildningskontoret genomfördes under februari 2024. En kartläggning av behovet av utbildning för ansvariga rektorer, biträdande rektorer och andra som handlägger klagomålshanteringsärenden på verksamhetsnivå, genomfördes under samma månad. Det påbörjade

---

²¹ SFS 2010:800. Skollag, Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 8 §

²² GVF Klagomål i utbildningsverksamhet | Komin (omniacloud.net)

²³ Felaktig behandling av personuppgifter; Felaktig behandling av personuppgifter; Färdtjänst; HR-ärende; Klagomål gällande diskriminering, kränkning, Klagomål angående faktura; Synpunkt på att inte ha blivit antagen.

utvecklingsarbetet med en enklare handlägningsprocess vilket slutfördes i mars 2024.

5 Sammanfattande kommentarer

Årets elevenkät är inte jämförbar med tidigare års elevenkäter genomförda av förvaltningen. Dels svarade färre elever på enkäten, dels har det skett förändringar i svarsalternativens antal och formuleringar. Ett fokus framgent för förvaltningen är att höja skolornas svarsfrekvenser för att öka tillförlitligheten i enkätens resultat.

Tillförlitligheten i svaren har beräknats till en svarsfrekvens på 65 procent per skolenhet. Totalt svarade 58 procent av eleverna på tre av programtyperna (anpassad gymnasieskola inte inräknad) på årets elevenkät. Det medför att andelen svar var sju procentenheter lägre än den beräknade tillförlitlighetsnivån. En förklaring är att det inte i motsvarande utsträckning som tidigare år, då förvaltningen genomfört enkäten, har skickats ut uppdateringar om svarsfrekvens för respektive klass till rektor. Vidare sammanföll enkäten med att flera elevgrupper var på arbetsplatsförlagt lärande. Svarstiden förlängdes för att möjliggöra för fler elever att besvara enkäten. En brand på Universitetsholmens gymnasium påverkade möjligheten för skolans elever att besvara enkäten även under enkätens förlängda svarsperiod. Framöver kommer förvaltningen att schemalägga enkäten på ett sätt som främjar en högre svarsfrekvens.

Mest tillförlitliga är svaren på de högskoleförberedande programmen där svarsfrekvensen varierar mellan 57 och 79 procent.

Att färre elever har svarat på enkäten är särskilt märkbart inom yrkesprogram och introduktionsprogram. Svarsfrekvensen varierade mellan 10 och 51 procent; föregående år låg svarsfrekvensen mellan 65 och 83 procent. På Universitetsholmens gymnasium svarade enbart 10 procent av eleverna på enkäten, vilket bedöms bero på ovan nämnda brand i skolans lokaler. På Agnesfrids gymnasium var enkäten öppen för elever i både år 1 och år 2. Svarsfrekvensen på skolan var 48 procent. Vid en genomgång av svaren framkom att 93 procent av eleverna i år 1 svarat på enkäten. I år 2 var det enbart två elever som svarat på enkäten, vilket har stor påverkan på svarsfrekvensen. Det har föranletts av ett tekniskt problem, vilket kommer att undersökas tillsammans med leverantören av enkätverktyget. Framgent behöver analys av antal svarande på klassnivå göras innan svarsperioden stänger. Eleverna på Heleneholms gymnasium besvarade inte elevenkäten

2024, vilket påverkar antalet elever som svarat på introduktionsprogram. Skolan kommer att upphöra som juridisk enhet vid läsårets slut, vilket medför att resultaten inte blir möjliga att följa upp på skolan. Bellevue gymnasium avviker från övriga skolor då 89 procent av eleverna svarade på elevenkäten. Detta är en signifikant förbättring jämfört med föregående år då 59 procent av eleverna svarade på enkäten.

I årets enkät har påståendena om skolmiljö respektive studiero fler svarsalternativ än tidigare. Det medför att resultatutfallet tolkas annorlunda. Tidigare enkäter har haft en skala med jämnt antal svarsalternativ. Eleven har varit tvungen att fundera över om hen är mer positiv eller negativ till påståendet. Med ett udda antal svarsalternativ på en skala från mest positivt till mest negativt alternativ ökar i stället chansen att eleverna väljer det mittersta, mest neutrala svarsalternativet²⁴. Det har även skett förändringarna i formuleringen av svarsalternativ för flera påståenden, vilket kan påverka hur eleverna tolkar påståendet.

Svarsfrekvensen inom den anpassade gymnasieskolan är hög på såväl de nationella som det individuella programmet. Svarsskalan på de flesta frågor är femgradig, vilket ger eleverna möjlighet att välja ett neutralt svarsalternativ²⁵.

---

²⁴För påståendet om möjligheten att påverka skolmiljön har mittalternativet valts av 32 procent av eleverna på högskoleförberedan program, 29 procent av eleverna på yrkesprogram och 19 procent av eleverna på introduktionsprogram. Mittalternativet har för påståendet om studiero valts av 25 procent av eleverna på högskoleförberedande program, 30 procent av eleverna på yrkesprogram och 14 procent av eleverna på introduktionsprogram.

²⁵På frågan om möjlighet att påverka har mittalternativet valts av 23 procent av eleverna på individuella programmet och 35 procent av eleverna på de nationella programmen. På frågan om trygghet väljer 15 procent av eleverna på båda programtyperna mittalternativet. Mittalternativet har på frågan om studiero valts av 24 procent av eleverna på det individuella programmet och 29 procent av eleverna på de nationella programmen.

Gymnasieskolans demokratiuppdrag

Genomgången av skolornas arbete visar att samtliga skolor uppfyller demokratiuppdraget där delaktighet och inflytande är centrala aspekter. Skolorna arbetar systematiskt på en organisatorisk nivå för att uppfylla demokratiuppdraget. Det finns forum för samråd på två nivåer på samtliga skolor. Ett forum för dialog kring bland annat demokratiska arbetsprocesser på en skolövergripande nivå sker i nämndens ungdomsråd.

Skolorna arbetar aktivt med demokratiuppdraget och främjar med hjälp av olika metoder elevers inflytande, ansvarstagande samt utveckling av förmågor, färdigheter och kunskaper, vilka krävs i ett demokratiskt samhälle. Resultaten från elevenkäten visar dock att det behövs fortsatt arbete med demokratiuppdraget. Elevernas skattning av möjligheten att påverka arbetssätt och innehåll i undervisningen, sett till det sammantagna resultatet, tyder på att arbetet behöver fördjupas genom exempelvis en systematisering av de demokratiska arbetsformerna i undervisningen. En förklaring till elevernas skattningar är att elever på gruppnivå har en begränsad kännedom om vad de kan vara medbestämmande kring utifrån kursplanerna i läroplanen. Innehållet i kurserna är definierat i det centrala innehållet. Det är läraren som utifrån sitt professionella omdöme avgör hur viktningen mellan de innehållsliga delarna bör se ut och hur dessa bör behandlas utifrån elevgruppens förkunskaper och behov. En genomgång av skolornas kvalitetsrapporter visar att lärarna har arbetat med elevdelaktighet vid utformning av arbetsformer, examinationsformer och val av fördjupningsämnen. Elevernas möjlighet att utöva inflytande är en del av gymnasieskolans och den anpassade gymnasieskolans demokratiuppdrag, vilket medför att arbetet löpande behöver vidareutvecklas.

Överlag är resultaten gällande delaktighet och inflytande lägre jämfört med trygghet och studiero. Detta mönster gäller även anpassad gymnasieskola. Resultaten tyder på att det är viktigt att lägga fokus på skolornas arbete kring demokratiuppdraget. Arbetet med delaktighet och inflytande är komplext då det förutsätter att eleverna upplever sig att vara en del av ett sammanhang där den egna rösten blir hörd. Begreppen kan även tolkas på flera sätt. Eleverna på introduktionsprogrammen skattar möjligheten till delaktighet och inflytande högre än elever inom andra programtyper. Detta överensstämmer med resultaten från föregående års enkät där 80 procent av eleverna på introduktionsprogrammen skattade demokratiområdets påståenden högt.

Eleverna tränas i skolan i att göra sin röst hörd utifrån demokratiska arbetsprocesser. Utfallet blir dock inte alltid det som eleverna önskat. Eleverna

har exempelvis skattat påståendet att de får vara med och bestämma ordningsreglerna relativt lågt, vilket kan vara en bidragande orsak till att elever inte upplever att ordningsregler följs. En förutsättning för att kunna utöva inflytande över ordningsregler är en gemensam förståelse över syftet med desamma. Det krävs kunskap om vad man som elev kan vara med att påverka i förhållande till vilka regler som är nödvändiga på en skola för att såväl studiero som värdegrundsuppdrag ska kunna främjas. Genom att begreppet inflytande definieras och det dagliga arbetet med inflytande synliggörs, kan elevernas medvetenhet om vad de kan påverka respektive förändra öka.

Komplexiteten i arbetet med elevinflytande ökar i samspelet med elever som har en intellektuell funktionsnedsättning och kommunikationssvårigheter. Det ställer höga krav på den anpassade gymnasieskolans verksamhet att anpassa och skapa lösningar som möjliggör för elever att erövra de kompetenser som behövs för delaktighet i demokratiuppdraget oavsett stödbehov. Elevnöjdheten inom den anpassade gymnasieskolan är hög. Det pågående demokratiarbetet, där delaktighet och inflytande är två aspekter, bör fortsatt vara i fokus för att den höga kvaliteten ska vidmakthållas.

Gymnasieskolans värdegrundsuppdrag

I skolornas rapporter beskrivs en mångfald av sätt på vilka skolorna arbetar med trygghet och studiero. I föreliggande rapport sammanfattas dessa i tabell 2, 3 och 4. Det handlar bland annat om relationsskapande aktiviteter, gemensam lektionsdesign, trygghetsskapande insatser, hemklassrum eller hög bemanning i gemensamma ytor och konsekvenstrappa kopplad till skolans regler. Uppföljningsarbetet med samtal på mentorstid samt hälso-, fokus- och utvecklingssamtal har gett viktig information för det trygghetsskapande arbetet. Det relationella arbetet bedöms bland annat ha bidragit till goda relationer mellan elev och lärare. Flera skolor arbetar med elevernas personliga utveckling genom att öka kunskapen om värdegrundsfrågor och stärka deras förmågor för att på så vis bygga handlingskapacitet för framtiden. Det stärker elevernas självkänsla, vilket bidrar till förbättrad studiero och färre bråk. Även samarbete mellan elevhälsans professioner och lärare samt ett kombinerat fokus på god undervisning utifrån elevernas behov och relationsbyggande aktiviteter bedöms vara bidragande orsaker till en allmän upplevelse av trygghet i skolan.

En jämförelse mellan påståendena om ordningsregler respektive trygghet indikerar att det inte finns någon direkt koppling mellan dessa områden. En tolkning av utfallet på övergripande nivå är att orsaker återfinns i ett systematiskt arbete med trygghetsskapande insatser och en bra organiserad

undervisning (fokus på undervisningens kvalitet), vilken stärker elevernas upplevelse av trygghet i och utanför klassrummet.

Nämndens skolor arbetar systematiskt och främjande med att skapa trygghet och ordning på skolan. En introduktion för alla nya elever görs vid skolstart. Skolledningen är med och håller i gemensamhetsskapande övningar, vilket bidrar till att tidigt bygga relationer mellan elever och skolledning. I S:t Petri skola utbildar likabehandlingsgruppen elever i år 1 kring alla människors lika värde.

Resultaten inom området trygghet och studiero är generellt höga på samtliga skolor. Elever på naturprogrammet skattar studieron högre än elever på andra program. De skolor vars elever har skattat studieron högst är Malmö latinskola, Malmö Restaurangskola och S:t Petri skola.

När det gäller efterlevnad av ordningsregler arbetar skolor aktivt med trygghetsfrämjande insatser. Exempelvis har Pauliskolan förtydligat arbetet med ordningsregler så att de ägs av såväl medarbetare som elever. En åtgärdsstrappa med konsekvenser har processats och etablerats. För att kontinuerligt arbeta med förebyggande insatser samt följa upp och utvärdera dem, har ett årshjul med aktiva åtgärder skapats. Agnesfridsgymnasium har infört raskaktivitetsvärdar.

Spridningen mellan högskoleförberedande program, oavsett skola, är relativt stor vad gäller påståendet om respekt för varandras olikheter. Eleverna på estetiska programmet och humanistiska programmet har skattat respekten för olikheter högt. På en övergripande nivå upplever eleverna i Malmös kommunala gymnasieskolor att det finns respekt för olikheterna mellan människorna i skolan.

Sammantaget tyder resultaten inom området på att värdegrundsarbetet har gett resultat. Under det senaste året har insatserna fokuserat på kompetensutveckling kring förebyggande och främjande arbete. Det har även genomförts förstärkning och utveckling av pedagogiken inom arbetet mot hedersförtryck. Flera skolor har även fokuserat på att vidareutveckla undervisningen för att öka elevernas kunskap inom mänskliga rättigheter och värdegrundsfrågor.

Enkäten inom anpassad gymnasieskola har en annan utformning. Områdena är dock desamma. Eleverna är mer positiva till samtliga frågor än övriga elever.

Avslutning

Barnkonventionens artikel 12 understryker vikten av att barn och unga involveras och att barns eget perspektiv synliggörs och beaktas i åtgärder och beslut som rör dem. Basen i arbetet är ett starkt demokratiuppdrag. En vidareutveckling som har identifierats kring delaktighet handlar om skolornas arbete med att bygga agens hos eleverna och stärka de kompetenser som behövs i arbetet med delaktighet.

Nämndens skolor prioriterar under 2024 och framåt värdegrundsarbetet och arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett utvecklingsfokus är uppföljningen av skolornas förebyggande och främjande arbete. Resultaten av elevers upplevelse om trygghet ligger högt på samtliga skolor, vilket tyder på att verksamheternas kontinuerliga arbete samt uppföljning har gett resultat. De insatser som genomförts under de senaste åren inom värdegrundsuppdraget bör vidmakthållas med ett specifikt fokus på respekten för olikheter.

Bilaga 1

Tabell A. Antal svar samt svarsfrekvenserna per skola för de senaste enkäterna genomförda av Malmö stad och Skolinspektionen.

Skolenhet	Malmö stads elevenkät 2024			Skolinspektionens skolenkät 2023		
	Antal svar	Förväntat antal svar	Svarsfrekvens (%)	Antal svar	Förväntat antal svar	Svarsfrekvens (%)
Agnesfrids gymnasium	83	174	48	30	46	65
Bellevue gymnasium	33	37	89	78	132	59
Heleneholms gymnasium	-	-	-	103	124	83
Malmö Borgarskola	236	411	57	347	431	81
Malmö Citadellgymnasium	106	134	79	-	-	-
Malmö Idrottsgymnasium	127	182	70	110	146	75
Malmö latinskola	242	381	64	345	403	86
Malmö lärlingscenter	-	-	-	39	54	72
Malmö Restaurangskola	38	75	51	44	59	75
Pauliskolan	267	384	70	302	358	84
S:t Petri skola	202	283	71	254	281	90
Universitetsholmens gymnasium	27	273	10	105	156	67
Totalt	1361	2334	58	1757	2190	82